

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотників.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі I душу ми вирвеш: а не возьмеш милості I віри не возьмеш,
бо руске ми серце I віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

З НІВІ ВІНТРІШНО-АВСТРИЙСКОЇ І ЗАГРАНІЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

(Δ) Літня спека і потреба віддаху і відпочинку спроваджує звичайно застій і супок в політичних кругах. Тимчасом сего року мимо всего того в тих кругах панує ненастаний рух і неспокій, а навіть якісні зловісні хмарі висуваються на межинародній політичній оводі, та від часу до часу блисне яскрава ліскавиця, віщуючи щось непевного і грізного.

Такий рух бачимо не тілько у внутрішній, але і загранічній політиці. Ще перед кількома днями без перестанку працювали під проводом ческого намісника князя Туна німецко-чеські комісії в Празі, щоби довести до порозуміння поміж обидвома там поселеними народами. День в день переговорювали они з собою і довели вже до зближення розеднініх сусідніх народів у многих справах і здавалося, що кн. Тун буде міг довести до скликання ческого сойму в перших днях серпня, щоби там ухвалено дотичні закони та на уродини цесаря предложені ему до санкції сю угода німецко-чеську, котрої він так горячо від десяток літ бажає і від котрої зависима не тілько поправа велими скрутного господарського і фінансового положення краю, але та-кож політичний і господарський розвиток усієї держави.

Тимчасом коли переговори опинилися в уладженню взаємін обох народів у Празі, де Чехи раді допустити в усіх урядах лише ческий язик (на останку обмежили се лише на низші інстанції), зустрінулися з рішучим опором Німців, котрі в столиці краю бажають

також обезпечити певні права для свого язика в державних і автономічних властях. Переговори не могли з того часу посунутися вперед, утомлені ненастанією десятимісячною працею участники комісії рішили ся перервати до вересня роботу посунену вже значно вперед і поручили вибраним з обох боків кільком членам підготовлене сеї справи на вересень.

Провідники німецькі і чеські настроєні незвичайно прихильні для порозуміння, котре стало необхідною краєвою конечностю, бо край опинився справді над фінансовою і господарською пропастю. Др. Крамарж, котрий до недавна так умів грati на демагогічні скрипці, став тепер велими горячим угодовцем, поборником радикальних демагогів, але як він все обертає ся в туманних уточнях — панславізмі, неославізмі, так тепер в промові ви-
голосів недавно в Молодім Болеславі сподівається після довершення німецького порозуміння відродити лібералізм, давно вже пережитого й збанкрутованого в Австрії й в Угорщині.

З другого однак боку німецькі і чеські ради не будуть засиляти справи, щоби перебити змаганням уговою комісії і закал-
мутити знов воду між обома народами, в котрій она так добре умієтъ ловитъ рибу.

Мимо сеї радикальної німецької і чеської струї проявляє ся таки в німецькій і чеській суспільноті велими сильний уголовий дух і можна сподівати ся, що сей дух віднесе на-
останку побуді і доведе певно ще сего року до порозуміння поміж сими двома передовими народами, що мати ме величезний вплив не тілько на уладжене взаємін в Чехах, але й на відносини в держ. раді, не тілько на вну-
трішню політичну політику в Австрії, на від-

носини до Угорщини, але й на заграницьну по-
літику нашої монархії. Се очевидно відобре ся передовісм на угрупованю сторонництв в держ. раді, за складі правительства і на вирівнаню політ. значення і впливу парламентарів стор-
онництв.

Відчувають се і причувають дуже добре польські політичні керманичі, а також польське днівнікарство і тому в сім політичнім таборі проявляє ся неспокій, роздратовані та тривога. Ми вже не при одній нагоді вказували на се, що польське коло, особливо за часів Грохольського і Яворського, а навіть ще кілька років спісля уміло велими зручно вихіновувати ні-
мецько-чеський спір на свою користь і здобуло собі верховладу в держ. раді, було язичком парламентарів ваги. Загонистість всеполяків за презесства безтактного Гломбіньского і малодосвідного в парламентарій політиці д-ра Лєса підкорвала політ. значені і вплив кола, мимо всяких запевнень, що Корона і правительство будуть в них числити ся, як доси. Очевидно було се самодурством вірти в се, що Корона, чи правительство скотіли після довершення німецько-чеського порозуміння вести австр. політику без або проти Поляків. Одначе се річ певна, що польське коло буде приневолене силою обставин достріти ся до нового положення, посунутися на лавці парлям. політики, щоби побіч него могли засісти за політ. столом також Русини і щоби Корона та правительство чули про потреби і домагання руського народа голос его послів, а не погляд переїздений скрізь сітки польського кола, або міністра-родака. Важе поважний місячник краківський „Przegląd Polski“ гр. Стан. Тарновського, голови краківських консерв. політиків дуже виразно вказує на се,

що німецько-чеське порозуміння буде мало зазначені нами політ. послідовності. Тимто й на-
кликує сей місячник до зединення польських сил і розумної, а не карколомної всеполь-
ської і тромт-дратичної політики польського кола.

І справді зрозуміле побоюване поляків о втрату верховлади тим більше, що після не-
прияви їх на пражських торжествах сокільських з нагоди відкриття памятника Палляцкому про-
явилося велике роздратоване між поляками і Чехами, котре як би якісь гроті по вели-
кій бурі гомонить і доси по польських і ческих днівніках обопільними докорами. Зворот Че-
хів в польський бік значить ослаблене політ. впливу і значіння поль. кола і для того польські консервативні керманичі політичні відчувають так живо потребу порозуміння з Русинами про-
ти запаморочених ненавистю і загоріlostю всеполяків і подоляків.

Розуміє ся само про себе, що польське коло буде приневолене тим більше посунутися на політ. лавці і зробити місяця також Русинам, а правительство тим більше буде при-
неволене оглядати ся також на Русинів і при-
слухувати ся їх потребам і домаганям, чим більше політичного розуму і зрілости пока-
жуть представники руського народу, чим лішше дадуть они запоруку, що на них можна покла-
дати ся в державних справах яко на певний політичний ініціатор, на державне жило (staats-erhaltendes Element). А се буде тілько тоді можливе, коли „Укр. парлам. Союз“ отримає від політичних очайдухів, що для своєї личиної користі пускати воду на млин наших противників і дають їм оружія в руки нас по-
бивати, а своє становище скріплюти, а також наколи позбуде ся неуків-ревунів, котрі ре-

Поезия і проза.

(Із судової розправи).

Давно колись про таку пригоду дівчата складали жалісливі пісні, поетичні нарікані на свою вешасну долю, а тепер се опинило ся в суді.

Настуся Ковалівна заскаржила молодого жонатого господаря Павла Василишина, що кілька літ обіцював її з нею женити ся, потім вийшов з війска, звів її на бездорожа, про дитину не подбав і оженився з іншою. Тепер сі молоді люди, що ще недавно обінімалися і пілувалися ся, стояли разом зі своїми батьками і адвокатами жидами перед місією судів в каріні суді, недалеко одної від другого, але розділені глубокою пропастию в душі, якої вже віщо не зарівнає. Коло судів сидів ще писар — зрештою нікого не було в комітаті, бо розправа була тайна.

— Павло Василишин — почав судія, пе-
глянувши акти — оповіжте мені, як то було.
Чи ви ходили до сеї дівчини, чи обіцювали її, з нею женити ся? А правду кажіть!

Василишин глянув несъміло на хрест межі двома съвічками, потім спустив очі на поміст і говорів, не дімлячись на нікого:

— Та я ходив до неї і любив її, але та-
то не казали єї брати.

— Чому?

Старий Василишин не втершив і відповів за сина майже з обуренiem:

— Якже, прошу пана судії, аби мій син та у Коваля женив ся?

— Щож такого? Хиба Коваль що? не господар? — сказав судія.

Тут старий Коваль не стримав себе і з гнівом відвіркнув:

— Е! прошу пана, богачі всі однакі. Богачки шукав!

— Ну, годі! Говоріть же, Павле, далі, чому ви не оженили ся з Настусею — сказав судія.

— Щож мені було робити? Тато казали, що не дадуть мені ані загона поля; у нії (тут Павло махнув головою в сторону Настусі, що стояла тихо, мов без душі) в там якийсь загонець, але з того не можна вижити. Гадав я іти до двора на службу, — відрадили мені. Крутівся я так з рік, а далі оженився ся.

— Хиба на Настку була яка лиха слава?

Була вам невірна? Водила ся з іншими па-
рубками?

— Та ні! Її нечував...

— Ой-ой! Чому ні? — вмішав ся батько Павла.

Судія глянув на Настку. Она піднесла голову і величими синіми очима глянула здивовано на старого.

— Та коли?! — ледви вимовила она.

— Хиба не танцювала ти з іншими, як Павло був при війську? — крикнув старий Василишин сердито.

— Гов, газдо, не кричіть! Ви ту в суді!

— спинив судія. — Потанцювати при людях

можна, з ким дівчина хоче. А чи ви, Павле, обіцювали Настці женити ся з нію?

— Ні! — відповів коротко Павло, очи-
видно вже навченій адвокатом.

— Падонькуж мій! Не обіцював?! — скрикнула несподівано Настуся і заплакала ревними слізами. Вхопила ся за голову руками і мов шукала стіни, щоб ударити головою об неї. — Та деж се правда?! Адже кілька літ і писав і говорив, що возьме мене!

Я листи принесла, що він писав до мене. Най скаже, чи то не єго? Я при-
сагну!

— Настко, тілько без плачу і заводже-
ння! — порадив судія. — Покажіть сї листи...

Настка розвівала хустку, виняла листи і подала судії. Сльози котилися її, як горох, по лиці, хоч уже від голосного плачу здер-
жалася ся.

На стала тишина, тілько оба адвокати на кріслах розмовляли щось байдуже тихим голосом. Крізь отверті вікна комнати долітав з города щебет ластівок на даху і цвірін'яні горобці, що виводилися у гніздах під да-
хом. В городі знати вже було початок літа по ягодах, що червоніли ся на черешнях.

Судія подиктував писареві відповіді до

протоколу і почав переглядати листи. Справ-
ді не читав, тілько переглядав, бо було іх мушу.

— Ой, як тужить мое серце за тобою, ми-
льлю тебе. «Нічого цікавого» — думав

ла, як згадаю, що тя люблю і ти мя лю-
била.

Вечір не силю, в день думаю, все

се вже починало сивіти, животик заокруглив ся, і він дивив ся на такі наївні листи очима досвідченого старого кавалера.

— А! тут і поезия! — обізвав ся нараз, глянувши на один лист. — Може панове по-
слушаете? — сказав, обернувшись до адвокатів, котрі очевидно розмовляли про якісь свої діла.

— Просимо!

Судія почав читати:

— Я до стола засідаю, пані розкладаю; через гори, через ріки сей лист посилаю.

Лети-лети, мій листочку, в далеку доро-
гу; полетів би й я з тобою, та іти не могу.

Ой, як прийдеш, мій листочку до мілої близько, похлони ся її від мене до самих ніг візько.

вуньством намагають ся заглушити свою бездариштість політичну і парламентарну, а також пособляють противникам на шкоду руского народа.

(Конець буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Копечність католицької преси у нас і єї організація.

(Дальше).

II.

Від десяток літ спокійно дивились мільйони християн, як вільномисливі часописи крок за кроем підтримали віру та мораль по всіх усюдах. Нині всякий съвідомий чоловік видить, що лише зла преса завела людськість у виреволюції, до того остаточного потопання всіх прав Божих і людських, а ідеалу беправства і насильства. Зреволюціонізовані маси є отсім видаленим знаменем на чолі теперішнього духа часу. Се повинні вже раз зрозуміти і інтелігенти і народ сам. Оден бесідник на католицьких зборах так казав: „Hätte Portugal gegenüber der Unzahl freimaurerischer Blätter ein einziges Grosses, es hätte nicht die Beute der Anarchisten werden können. König Manuel hätte seinen Thron behaupten können, wenn er auch ein Kriegsschiff, eine Festung, ein Schloss weniger, dafür aber eine grosse katholische Zeitung besessen hätte. Et nunc intelligite reges..“

Тому, коли межи буритеями суспільного ладу перше місце занимає ворожа ліберальна преса, тож є конечною річию, щоби католицькі під проводом своїх найсьвідоміших проводирів після добре обдуманого плану приступила при помочі своїх преси до зреформовання нинішніх суспільних відносин і до самого розвязання соціального питання нинішньої доби. „Бо всілякий поступ розпочати ся мусить від спростовання хибних понять релігійних, від вияснення властивих відносин душі до Бога а заразом від прямінення релігії до щоденного життя і сучасних обставин“). Великий соціолог епископ Ketteler клав все найпершу вагу на пресу. Він і казав: Св. Павло коли би тепер жив, став би певно редактором якої великої католицької часописи.

Але також і сам народ мусить відповісти

зрозуміти, що єму вайбільше потрібна католицька преса. А коли він того не съвідомий, треба старатися всіми способами подати єму тую съвідомість, що ціле життя віри, тая жива Церква в людських серцях і ціле добро дочасне залежить лише від того, щоби поставити свою добру пресу проти зла. Се є квестія єго житя; проти масонських, радикальних і вільномисливих часописів мусить ся бороти з цілою съвідомістю і пляново, проти революційно-брутальної преси треба поставити християнську — будуючу.

„Байдужність в нещасті народів“, сказав історик Монтецкі, такий сам наслідок через байдужність грозить католикам в тій боротьбі двох съвітоглядів християнської католицької і поганського, яку провадить з собою преса о пануванні над людьми.

Богато в съвітлих людях як межи духовенством, так і віруючою інтелігентією, але їх личності стоять неначе в тіні. Свої відомості на він они не старають ся павільни використати для ширшого загалу. А пред' они свою підмогою могли би не в одній причинити ся, щоби катол. преса мала і краси і ліпші статі. Тим піднесла би ся вартисть моральна катол. преси в очах катол. съвіта і ворогів самих. „Überhaupt“ — каже Reichspost — „von jedem politisch-social und religiöseinsichtigen aufrechten Mann muss diese Wahrarbeit für unsere Presse getrieben werden“. Справді коли би св. Павло був редактором в нинішніх часах, то найперше, як колись Тімотея і Тита, просив би нас съвіщеників і заклинав би і змушував до съвіділля в тій новочасній апостольській праці, а то при помочі кореспонденцій і статей з обсягу знання і досвіду, який наш клір посідає в безпорівнанні більшій мір чим латинський. Матеріальнє погріпене „наного положення“ захопило всі наші сили, забігати найбільше за тим, що є потрібне до удержання нашого ествовання, а таланти наші марнують ся в забутті про конечність напого душевного ествовання, яким знова є нічо інше, лише католицька преса.

Ріжні партійні згадки не дозваляють нам виступити з отвертим шеломом там де треба і не зважаючи на жадне понижуване показати загонистим політикам що досі а недальше підемо з ними, хочаб прийшлося понести і найтяжшу жертву. Справу Божу все найперше треба мати на увазі а нічо інше. Йкий сумний образ змалювалася собі та часть розподілкованого духовенства, коли на свою оборону помістила до списів в масонсько-жидівській N. fr. Presse плавною німеччиною, а обіджаючи ціле духовенство брошурою Лозинського п. з. „Национальна культура“ збуло з

некохати кількома плітками реченнями в „Ніви“.¹⁾

Св. ап. Павла, представляють з мечем в руці, то тому, що єму мечем відрубали голову. Інші над тим мечем уміщують напис „verbum Dei non est alligatum“ і толкують що се є образом праси, которая неначе той меч, провадить горячу борбу. І тому в тій борбі не вільно нам съвіщенкам тримати меч в похві, але обходитьсь з ним безпощадно проти того хто посягає по наші ідеали, бо пособлюване кат. пресе є частиною Божої служби, до котрої ми є присягою зобовязані. Коли кличим нашим є посвятити все для Бога і віри, то мусимо посвятити все для католицької преси.

„Виємлите и блюдите ся отъ кваса фарисейска и саддикейска“. Першим отже нашим обовязком єстеречи ся від читання і предплачування всякої ворожої нам преси, хотій би навіть ізза того прийшло ся нам посвятити свою партійність. Голоси папів римських і накликувані наших єпископів, особливо відані голосів про нашу пресу і інші розпорядки, стремя головно до того, щоби висність Божої справи в нас утвердили, щоби ми не входили в жадні аллянси з ворожою пресою, але все змагалися стати зовсім незалежними від неї, створили свою вільну католицьку пресу. Стою на становищі, що нам не треба входити в віякі переговори з противною нам пресою і впрошуваються до неї і ласкити ся і бажати своїм нераз личним впливом затерти виростаючі вже понад голову роги — хто з ким пристас таким і стає ся. Се є преці рівнозвучне із словами св. письма „горе вамъ книжници и фарисеи лицемъри... втвортите бо съвіа геенни субуйша васъ“.²⁾ Відсі потім і такі страшні слова в устах съвіщеника, що дають доказ правдивости висніх наведених слів, котрі мав я нагоду почути при диспуті про пресу: „скоріше скіні ту реверенду, як перестану читати „Діло“.

(Дальше буде).

1) Руслан 1912. Безпартійні Ніви.

2) Мат. XVI. 6.

*) Ks. Cieszaniewski: Kształcenie charakteru. (Przegl. Kościel. 1906.).

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Марії; римо-кат.: Домініка. — В понеділок: руско-кат.: Теофіла; римо-кат.: П. Д. Марії. — Вівторок: руско-кат.: Бориса і Гліба; римо-кат.: Преобр. Госп.

— Звіт дирекції ц. к. гімназії Франц Йосифа I в Тернополі за школічний рік 1911/1912

На чолі звіту подано „чаркер висших рахунків для ужитку учеників середніх шкіл“ проф. д-ра Микола Чайковського, в якому в популярно-науковий спосіб розяслено: закони рівномірного і рівномірно прискореного руху, проблеми стичної, похідні і первісні функції, формулки Галілея, похідні й інтерграли різних родів функцій, екстреми функцій, обчислюване поверхні, замкнені кривими лініями, найважливіші відомості з теорії рядів.

Учителський збір тернопільської гімназії представляє ся ось як: директором заведеня є п. др. Ом. Савицький, член Ради шк. кр. і радник правит.; учителями обовязкових предметів: Балакім Михайло, Бриківич Ілля, Войцеховський Микола, Гандак Орест, Губчак Михайло, Гусаковський Йосиф, Дубляніца Роман, о. Застирець Йосиф, о. Конрад Микола (катехіт), Кучер Володимир, Мацуский Володимир, др. Марисюк Франц, Мриц Теофіль, Мусінович Адольф, о. Петрило Петро (катехіт), Петрикевич Віктор, Ріпнійский Петро, Сабат Андрій, Сидоряк Семен, Смулка Тадей, Старецький Броніслав, Столка Андрій, Тимощук Григорій, Чайковський Володимир, др. Чайковський Микола, Шурак Тимотей, Юхнович Юліян, Ярема Яким; до надобовязкових предметів крім висніх згаданих були: Краснівський Франц (рисунки), Гржиманський Станіслав (французька мова), Дигдалевич Іван (руханка).

До ученичої бібліотеки закуплено богато книжок, особливо жіночих; фізичний кафетер виказує велике число (263) предметів. При гімназії єствував „научний кружок“, що добре розвивав ся, а наголовки відчитів, які читають в звіті гімназії, вказують, що ученики серіозно працювали. Також фізичну стону розвитку молодежі не занедбувала гімназія. Дружини руханки було в гімназії 7; всі дружини згуртували ся в спортивний кружок. Заходом виділу спортивного кружка уладжено відчитів справді на дуже актуальну тему про „шкідливий вплив алкоголя на організм“. Дирекція заведеня печалила ся також в змії про розумну розвідку для молодежі і в тій цілі закупила в пар санок і наняла площа під соганку. Крім того відбувалася в гімназії правильно наукова стріляння під кермою війсковості.

Опіку нахидали молодіжі тернопільської гімназії в „товаристві св. о. Николая“, яке запомагало учеників грішими, одягами і книжками — і в бурсах: „Рускій Бурсі“, „Селянській Бурсі“, і „Інституті ім. Митрополита гр. Шептицького“; „запомоговий фонд“, що оставав під зарядом дирекції, допоміг потребую-

думка о тобі; прийде мені молодому заснути у гробі.

Чи ти мене вчарувала, чи мені так Бог дав, що я тебе, дівчинко, так собі сподобав?

Ой, я си нагадаю, як то було зразу, яка була розмовна коло перелазу.

Любив я тя, дівчинко, як настало літо, як то було межи нами нераз розмайто.

(І судія і адвокати тут усміхнулися, а Настя, що слухала досі віршів так, мовби не чула ще їх, засоромила ся. Оба батьки слухали звсім байдуже).

„А я, хлопець молоденький, хоть прийдеш до мені від тебе, то тя не забуду.

Допоможи мені, Боже, ще рік відслужити, а як верну ся до тебе, буду ся жити...“

Судія урвав.

— Касарняна поезія! — замітив один адвокат зневажливо.

Судія не відповів на се нічого, лише спітав Павла:

— Чи то ви складали сі вірші?

— Та се я так собі приспівував у ка-
сарні з іншими.

— І сам вигадував?

— Троха я сам, троха інші. Або я знаю, як то було?

— Але то ви писали?

— Я.

— Тут ви на письмі обіцюєте Настці, що ожените ся з нею.

— Та се співанка!

— Але до кого писана?

Павло не відповів нічого.

Судія почав переслухувати Настку. Она зовсім не знала, з якого „кінця“ починали оповідання про своє горе і говорила без ладу, склипнувши від часу до часу.

— Я з іншими не сходила ся, тільки з ним. Ще перед війском казав, що возьме мене. Я присягну. З війска листи писав, свій портрет прислав. На Великдень бував. Все казав то само. Я гадала, що може.. Потім ви-
служив, міг женити ся. Не оженив ся, тілько здурив. Прийшла дитина і я вже сама не зважаю...

Не докінчила, тільки розплакала ся гірко.

Писар почав записувати те, що судія казав; старі батьки мовчали, похитуючи головами, адвокати розмовляли щось по німецьки. Павло стояв зі спущеними на поміст очима, а Настка не знала, що має почати зі своїми руками, мовби заваджали їй, та трохи не подерла хустки з листів.

— Слухайте, Насте, — обізвав ся знова

судія — ви мусите на то присягнути, що казали.

— Я присягну.

— Павло буде караний.

Молодиця глянула здивовано на судью:

— Та мені не о то йде, аби Павла карати, тільки що я, бідна, з дитиною піччу? Мене в хаті гонять! Де ж я собі раду дам?

— Sie hat ihn doch geliebt! — замітив судія в сторону адвокатів, по німецьки, щоб селяни не розуміли, але адвокати не докінчили ще своє розмови і не звернули на се уваги. — Коли Павло буде ту засуджений, можете его, Настко, скаржити, аби платив на датину.

— Я присягну, бо то правда.

Писар засытів съвічки, старі батьки і Павло відступили дальше від стола, адвокати встали, а Настка почала тримтим голою повтаряти за судію слова присяги.

По присязі сказала ще раз те саме про Павла, що попереду. Говорили ще коротко адвокати, старі Василишини старав ся ще оправдовувати сина, однак судія не зважав на те все, встав і, покликуючись на §. 506 карного закону, засудив Павла на місяць арешту.

— Що мен

чим ученикам сумаю 501 К 18 сот. Для приучення молодого покоління до єщадності єствує також в тернопільській гімназії „Шадница учеників“ і розвиває ся треба се ствердити — дуже гарно. Стан вкладок з днем 24. мая 1912. виносив 4.180 К 18 сот. Хроніка заведення потус торжественне Богослужене в день Ангела цісара і за упокій душі бл. п. цісаревої Елісавети, поминальне Богослужене за бл. М. Шашкевича, Обходи в честь Шашкевича, Шевченка. День 18. падолиста обходила гімназія торжественно посвячене нового будинку гімназії.

З початком р. 1911/12 записало ся 718 учеників, остало при кінці 617 — значить в шкільнім році з губило ся 101 учеників. Тай класифікація не випала світло: 67 було зрілих з відзначенем, 436 зрілих, 44 зрілих взагалі, а 70 незрілих. Додавши 101 пропавших в році учеників до 70 незрілих одержимо горендану суму 181. Кого винувати і чи можна кого за се винувати — не знаємо. Стверджуємо лише сумний вислід. Вік учеників склав між 11—22 роками. Після релігії було 641 греко-кат. 2 рим.-кат. і 2 мойсеєвого віроісповідання і всі говорили по руски. Табеля статистики заведена, мабуть через помилку, неясна. Табеля є виказує відповідні рубрики за 1910/11, а не 1911/12, тому її розібрати ся в сім; тому цифри у нашім рефераті не відповідають собі.

Побіда Українців. З Тернополя доносять нам, що при виборах міських радних з III, коли побідили Українці з сионістами. Вибраною ю 6 Українців і сионістів радними і по 3 Українців і сионістів заступниками. Радними вибрані Українці: *о. крилошанин Володимир Грімницький (голосів 1867), др. Станіслав Чикалюк, адвокат (1865), о. лр. Николай Конрад (1863), проф. Іларіон Брикович (1862), Яремович Михайло, господар (1857), Демчук Павло, швець (1857); заступниками: Василь Дробідзький, муляр (1772), Сеньковський Симеон, господар (1772), Постригач Павло, муляр (1784).

Зміна карного закону. „Wiener Ztg“ оголосив закон з дня 20. м. м., який зміняє карний закон з дня 27. мая 1752. р., рівно ж закон з дня 20. м. м. в справі зміни деяких постанов карної процедури.

Запомоги для ремісничих бурс. В країнім бюджеті на 1912 р. призначив сойм до розпорядженості краєвого видлу 15.300 К на запомоги для ремісничих бурс. З сеї квоти одержало 10 польських бурс 11.800 К, одна жидівська в Станіславові 300 К, а три рускі: українська промислова бурса в Станіславові 800 К, руска ремісничча бурса тов. „Жіночий Труд“ в Перемишлі 800 К і руска ремісничча і промислова бурса у Львові 1.400 К.

Польське духовенство, а Евхаристийний конгрес. Krakowska „N. Reforma“ доносить з Відня: Одна з віденських часописій пише, що польське духовенство з Галичини постановило не брати участі в Евхаристийнім конгресі тому, що комітет конгресу не хотів згодити ся на се, щоби польське духовенство в поодиноких заборів творило одну польську групу. — Не хочемо сеуму вірити. Була би се сумна правда, що польське духовенство ставить політику висше релігії.

Австрійські зрадники. Недавно подали ми, що в Чернівцях розвязали поліція кацапське студ. тов. „Орель“. Причиною розвязання було переступлене зачеркненою статутом діяльності і тому — як каже дальший мотив заряджені властій — що товариство не відповідало законним усілям свого єствовання. На зборах сего товариства закінчив один з членів свою промову такими словами: „За Росію і єї ідею“. В книзі протоколів були написані слова: „Vivat, crescat, floreat Rossia“. При розвязаню сконфіковано много книжок.

Народний Голос тижневник для селян на Буковині, застановлений минулого року, зачав знова виходити в Чернівцях, замість четвертого числа „Нової Буковини“ яке було призначено для селян. „Нова Буковина“ буде зате появляти ся двічі в тижні.

Co mi po tytule... kiedy jest pełno w szkatule! Посол Марков, коли єму сего потреба, називав себе „греко кафтоліческим съвѣщеником“, хоч се не правда, бо він не то „кафтоліческим“, але взагалі вінким съвѣщеником не є і звісній в лише з „голландських червінців“. Пчоляр Гецев вічно титулює ся професором, між тим коли всім звісно, що він вінким професором вже не є, а є, як пише „Przeglad“ (ч. 175) „bylym suplentem gimna-

zyalnym, stracił tą posadę i obecnie jest wędrzonym mowcą na wiecach moskalofiskich, płatnym stale z funduszów Halicko russkiego Towarzystwa w Petersburgu“. Посол Марков і пчоляр Гецев можуть собі съміло подати руки і повторити сілько заголовок нашої новинки.

Арештоване фальшивників монет. В околиці Цепина була від довшого часу в обігу підроблені коронівки. Одніді удало ся поліції вислідити ватагу фальшивників, які проводив гірник Павелек. Сконфіковано у них значну скількість підроблених однокоронівок.

Самопосвята жандарма. З Делятина доносять: Одніді переправляло ся через Прут в брід чотирох Гуцулів. В хвилі, коли находилися на середині ріки, наділили більша скількість води і пірвали Гуцулу в глубину. Свідком сего був жандарм, що стояв під тутору на березі. Він не надумуючи ся скочив до води і виправтув потопаючих, але сам ледви не переплатив житєм, бо в хвилі коли доливав до берега з останним потопаючим, з причини умученя пішов сам на дно. По довшій хвилі видобуто его і аж по довших заходах лікарів удало ся привернути неустрішимого жандарма до життя.

Нова релігійна секта в Галичині. Рівнобіжно зі схизмою між нашою суспільністю поширюється нова релігійна секта у Поляків і має вже своїх приклонників у Львові, Кракові і Новім Санчи. Сектяри називають себе „анабаптистами“. Вождом їх є якийсь Теодор Бжозовський, що замешав від пів року в Новім Санчи. Бжозовський та його релігійні однодумці виступають проти католицької Церкви і Св. Отця з такими самими замітами, що й лютерани; крім того додають, що св. Дух не зіступив на апостолів, що хрещене діти п'ячого не значить і доперва дорослі повинні охрещуватися, що не неділі, лише суботи (разом із жидами) треба съвяткувати, а що найважніше є що стойти прямо в колізії в §. 303. карника зонона, який накладає острі кари за богохульства проти віри, кидають страшні богохульства проти Божеского Спасителя і проти Непорочної Его Матери.

Бжозовський розвиває свою агітацію в Новім Санчи до сеї степені, що навіть по улицях зачіпає діти, їдучі до школи, дав їм свої брошюри і намовляє, щоби не слухали о катехітів. Дня 18. червця в торговий день мав перед ратушем виклади до селян, аж якесь відважна і съвідомійша жінка виляла на „пророка“ коновку води. Бжозовський учить, що католицьке духовенство се антихрист і т. д. Відповідні мерзкі образи показує він при помочі скютпіону. Помагає Бжозовському рево кількох мужчин і жінок, а з поміж них відважна ся ревностю шевчиха Майховіна. У Львові має брати участь в діяльності нової секти „склен з бібліяю“ при ул. Городецькій. Польські часописи звертають увагу на сю нову секту і в надії, що єї викорінене не буде получене з такими трудностями, як у нас поборене схизматичних затій.

Процес Юкіча. На вчерашній розправі переслухувано обжалованого Бадаліча, студента торговельної школи. Обжалований заявив, що знає про задуманий Юкічем замах, але не знає, коли має його виконати, отже не міг єму запобігти. Юкіч одержав пеколінну машину з Сербії не від офіцера, але від члена болгарської ватаги. Обжалований запитаний про суперечність теперішніх зізнань з попередніми, заявив, що підписав протокол епloc, тому, що єму сказали, що нема часу на відчитуване. Предсідник казав запротоколувати то зізване. Потім питав обжалованого в справі відвідин студентів в Білгороді, чи тоді прийшло до демонстрації проти монархії? Обжалований заперечив. Обжалований Нарапітіч і Доленчук не почував ся до вини. Обж. Сарівігіч до вини не почував ся, але заявляє, що солдатизує ся з революційними ідеями Юкіча. На тім покінчено переслухуване обжалованіх і почato переслухувати съвідків. Съвідок конц-піст, секретар комісаріату, Павліч, який був съвідком замаху, представив справу згідно в актом обжаловання. Так само зізнали кілька дальших наочних съвідків.

Пресові кари. Редакторів „Речі“ і „Современного слова“ покарано кожного на 500 карб. за уміщені статій п. з. „В копальнях золота над Леною“. — **Злодійска етика.** Одніді рано украв якийсь злочинець ішіннеров Ст. Вишнівському, коли їхав трамваем з головного двірца до міста Булярес, в якім було 300 К, річна карта зелені, дозвіл на ношене оружя і інші за-

писки. Злочинець доконав крадежі дуже справно, відтяв імено інж. В. ножицями, чи ножем, задні кишеню у штанів, в котрій був скований пульес. Около 8. год. вечіром одержав інж. В. почтову посилку, а в ній на своє немале здивоване майшов всі украдені документи, навіть відрізану кишеню, крім грошей.

Темнота селян. Добропільне тво-по-жарне в Будалях на Київщині виїхало оноді в ночі на ратунок до сусідного села Глеваха. Селяни Глевахи приняли пожарників ворожо і спинали ратунок. Так само нерозумно поступала сільська старшина, яка відмовила пожарникам всякої помочі. Пожарне тво-по-жарне з того приводу жалобу до київської губ. земської управи. Такого темного села як Глевахи, без суміву, вже нема в Галичині.

Директор поліції шпигуном. До червонецьких днівників доносять, що директор поліції в Букарешті Памайтеску звайом ся від довшого часу шпигунством в користь Росії. Не давно арештовано Памайтеску. Арештований признає ся до вини.

Пожар місточко. З Минська доносять, що у вторник згоріло там ціле місточко Старобільське, положене над Случою. Місточко се складало з 200 домів, майже всі були деревляні. Без країн лишило ся поверх 2000 мешканців.

Заговір російських моряків В Петербурзі зачала ся в сих дінях перед воєнним судом велика розправа проти 67 моряків балтійської флоти, обжалованих участи в революційному заговорі. На панцирнику „Двіна“ завязалася в 1910. р. організація, яка паміряла приготувати ворохобно все балтійської флоти. Філії сеї організації потворили ся по всіх панцирниках і круїзерах. Акт обжаловання каже, що ворохобно зорганізували соціалісти, а вибух має наступити в 1912. або 13. р. Заговірники наміряли поубивати офіціїрів, заволодіти кораблями та арсеналом в Кронштадті, а відтак ударити на Петербург, збомбардувати его і завести військову диктатуру. Розправа відбуває ся при замкнених дверях і потриває кілька тижнів.

Сенсаційна винаходи. З Монахова доносять: Звінний італійський духовний, монсіньоре Церебовані, що перебуває тут від многих літ і занимає ся електричністю, звайом відмінною голосу телефоном. Прилад сеї назвав фонографом і при єго помочі буде можна розмовляти ся телефонічно в заморськими країнами. Церебовані віддав свій винахід фірмі Цайса в Гні.

З Берліна доносять, що в Гайлігенштадт випайшов електротехнік Фр. Дерінг спосіб перевозення електричного съвітла і току без дроту. В фахових кругах не привязують до сего винаходу більшої ваги.

Де перебувають монархи в літі? 82-літній цісар Франц Йосиф I. найменше уживав „съвітого воздуха“, хоч міг би позволити собі на се скорше як інший, з огляду на свій старенький вік і пережиті клопоти. Звичайно перебуває він в літі в Ішлі, але і там, як все, встав о 4. год. рано, а нераз працює через 10 годин. В вільних хвилях їздить на лови і відпочиває від умової праці, працюючи фізично. — Вільгельм II. відсьвіжує свої сили на морі. Відбуває він звичайно дві подорожі: одну на весні до Корфу і в літі по Балтійському і Північному морі. — Цісарева Августа Вікторія в кн. Людовіко мешкає тепер, по ліченю в Мангаймі, під Кассель, на замку Вільгельмсгайм, де — як звісно — був Наполеон III, як воєнний полонник. — Понад 90-літній басарський регент Люітпольд вже не відіздить вікуда поза границі свого краю, але перебуває літом на пограниччю Тиролю в краснім замку Гогеншвангав, збудованім Людовіком II. — Румунська королівська пара відбувається до Швейцарії, до Раґас, але від часу, коли король Карло не може відіздити подорожі, випочиває на замку Полєш, збудованім в 1883 р. на горі коло міста Сіней. — Король Петро по занятю престолу, не опускав ніколи Сербії, хиба лише в цілі відвідин монархів. — Болгарський король Фердинанд віїхав до Піштия на Угорщині. — Чорногорський король Микита перебуває в Цетині, або в палаці в Антіварі. — Король Віктор Емануїл, з причини війни в Туреччині не може відіздити, мимо сего, що Квірінал є дуже прикрай осідком в часі спек. — І король Юрий не може тепер віїхати з Львона, а се з причини сесії парламенту. Гроименні грекій король, віїздить в сих дінях цінний камінь, відніс его зараз на полицю, на Ріверу. — Іспанський король Альфонс в хоча знає, що у Франції нема законної ви-

течі на ліченю в Жіон, звідки поїде, як звичайно, до Сан Себастіан, де вже перебуває його родина. — Данський король віїздить на літо до Шарльєтенлонд, в околиці Коненгаги. — Шведський король Густав виїчиває на замку Дотнінгхольм, а норвезький король Гакон перебуває в літі в Оскаргаль над морем.

Віднайдене тіло А. Шистовської. Пошукування за пропавшою перед 26 дніами п. А. Шистовською не уставала ані на хвилю. Розслідженім цілої сірави заняли ся були павіт судові власти, бо можна було додумувати ся, що Ш. упала жертвою якого злочину. Аж оноді оконо полудня удало ся виправі, зложеній з 10 членів, переважно академіків — вайти сліди пропавшої. Виправу провадив п. М. Заруський. О год. 11. перед пол. найшла виправа прогулькову торбу, в якій находила ся річи п. Шистовської. Перешукано найближчу околицю, але нігде не найдено дальших слідів. Недалеко місця, де найдено торбу Ш., находиться ся оконо 250 м. глибока пропаст. В ню спущено на лінві одного учасника виправи і він доглянув на самім дні пропасті тіло об

городи для сего, що найде гроши, або інші дороги річи.

— Число політичних арештантів в Росії. В 1910. р. було в російських вязницях 171.413 політичних арештантів. В 1911. р. прибуло 5864, так що в сім році є 177.277. З сего по мірно 6349, тепер є отже всіх засуджених за політичні злочини 170.728 осіб.

— Ворохобня муринів. З Нового Йорка доносять, що в місцевості Роме, в стамі Георгія, вибухла ворохобня муринів. Мурини напали на „білих“ і покалічили тяжко 20 осіб. Товна білих злічувала відтак 7 муринів.

Оповістки.

— Конечно потрібно під сю пору до Земельних Держав з съвѣщеників. Інформацій уділить о. Володимир Петровский, Радошиць, п. Команча.

— Переписка Адміністрації. ВПр. о. Як. З. в Кам. (п. Богдан). За 1912 приде вам ще 2 К 10 с.

Всячина.

— Мікадо в японській релігії. З поміж однайцяті “великих” съват Япани, девять в прізвищах торжествам на честь цісарських предків, проічі два припадають на новий рік і на день уродин цісаря. Під час тих съват повізають із всіх японських домів народні пропори. Діти збираються в школах, де перед портретами цісаря і цісаревої відчітують їм учителі промову цісаря Муцугіто про виховання. До торжеств, злучених в релігійним культом Японців, належить мандрівка до съватині в Ісе, в далекій провінції Ямато. Посьвятити єї перед кількома роками цісар Муцугіто, щоб зложити подяку за щасливе покінчене війни з Росією. Приїзд цісаря викликає в малій місцевості незвичайне враження; всі більші доми уряжено з великою виставностю, надіючи ся, що монарх зволить замешкати в котрімсь з них на час свого побуту. Власників тих домів стрінуть однак завід, бо цісар замешкає в звичайній хаті в убогій дільниці і видав наказ, що за час його побуту в місті нічого не відривався від щоденних зъятій. Розказ сей привели мешканці в жалю о сгільки, що після вірувань японського люду, безпосередні зносини з цісарем освіячують і засилають благословенства.

— Число жінок-урядничок в Франції. Після звіту одної з французьких часописів, в занятіх в французькій державній службі 155.028 жінок. З сего є 70.893 учительок, 3.700 урядничок в різних державних службах, 20.000 працюючих в початках, 6.400 працюючих в міністерстві війни, 4.000 в міністерстві заграницьких справ, 100 а в міністерстві рільництва 16 урядничок. Франція отже перевищає всі держави що до числа жінок-урядничок.

— Місяць і погода. Розповсюдилося хибне пересвідчене, що місяць впливає на по годі. Ту місячну метеорологію ввів Рудольф Фальб і досі не удається ріжним ученим єї викорінити. В останнім часі виступив проти неї др. О. Кльоц, виказуючи повну єї безосновність. На зміну температурі не може місяць впливати, бо його съвітло надто до сего бліде. Є оно взагалі 1,600.000 частинно суми сонішного съвітла. Протягом цілого року достарчав місяць тілько съвітла як сонце протягом 30 секунд. Зміни місяця не мають ніякого впливу на напрям вітру і тим самим не впливають на погоду. Коли би зміни місяця впливали на знижене або піднесене температури, задача метеорологів була би простішою. Так однак не є, мимо сего віра, що зміни місяця впливають на погоду так розповсюдила ся, як вірування в фатальний вплив тринайцятки, нещасливі понеділкі і т. і.

— Господарка Чувая в Хорватії. Праска „Union“ подає такі подробиці про господарку королівського комісара Чувая в Хорватії: Чувай — пише ся часопись — робить все можливе, щоб збогатити себе і свою родину. За уряд нотара каже собі платити 30.000 К. Своєго свояка д-ра Зл. Чувая, чоловіка прямо нездарного, іменував в короткім часі насамперед заступником прокуратора, відтак адвокатом а вкінці нотарем для округів, що приносять найбільші доходи. При помочі звичайного наджуття своєї влади уратував свого зятя Кірхбавма від банкрутства. Впливну іменно на щадничу касу в Вуковар, щоби відкупила від Кірхбавма антику за 200.000 К.

На се купно дав згаданій касі позичку з краївих фондів в квоті 300.000 К, на 4 прц. на 6-літній сплату. Каса в Вуковар мусіла крім сего віддати братові Кірхбавма поїлість, що складає ся з 25 моргів землі і дому. Одержані за продаж сїї антики 200.000 К вистарчали ледви на покрити довгів Кірхбавма, якому грозила матеріальна руйна. Очівідно, що цирий тест не забуде і на будуче про зятя. В Загребі має повстать небавом красивий гіпотечний банк, котрий має заложити велику красу антику. Управителем єї стане безперечно Кірхбавм, котрий підписав вже дотичний контракт, що запевнює єму за сю управу значну плату 12.000 К річно.

— Кілько видають денно Льондонці на свої пріємності? Оден англійський тижневник пише, що Льондонці видають денно понад 700.000 К на свої пріємності. Пересічно впливав денно на: театри 265.000 К, т. Variegos 200.000 К, кінотеатри 275.000 К, а інші пріємності понад 15.000 К, а в Галичині належить до пріємності... упiti ся. В Галичині пропивають річно понад 50.000.000 К, з чого спора пайка припадає, на жаль, на східну Галичину.

Телеграми

з дня 3. серпня.

Прага (ТКБ). Архікнязь Карло Франц Йосиф відіїхав з женовою окремим поїздом з Брандес до Коломиї.

Ішль (ТКБ). Прибув ту міністер війни Августенберг. Нині буде на послухані у цісаря.

Віден (ТКБ). „Wiener Ztg.“ оголосив договір з 29. м. м. про відвіальність за зустріч на морі і про ратункові середники.

Льондон (ТКБ). До праці вернуло 70 працівників. Страйковий виділ розважає ся в середу.

Тифліс (ТКБ). В цілі скріплення бригад над перською границею, виїхало там кілька сотень чорноморських козаків.

Ленін (Б. Райтера). Тутешному дописцеві „Tayms-u“ Моррізовані жертвовано становище політичного дорадника предсідника китайської республіки на 5 літ. Моррізон приняв сю предлогу. Становище обійме в осені.

Берлін. З Царгорода доносять, що оден в членів комісії висланої до Альбанії телеграфував до султана, що положене комісії є дуже трудне, тому що Альбанці не хотять вести ніяких переговорів, доки не буде розвана палата.

Царгород (ТКБ). Для характеристики трудного положення, в якім находит ся тепер правительство супроти палати, се, що альбанські ворохобники вислали 29. м. м. до султана телеграму, в якій жадали розвязання палати до 48 годин. Султан відповів телеграмою, що були терпеливи.

Солунь (ТКБ). В базарі Кочая (віляєт Косово) вибухли дві пекольні машини. Наслідки страшні. 40 осіб убитих або ранених. Близьких подробиці вибуху поки що не відомі.

Царгород (ТКБ). Наново знесено цензуру на телеграми.

Берлін. (ТКБ). „Voss. Ztg.“ вислава до команда Турків в Бенггазі Енвер бея телеграму з запитом, як єму поводить ся особиство і під військовим оглядом і чи є вигляди на мир. Енвер бей відповів: „Особисто і під військовим оглядом веде ся нам дуже добре, а мир нас не обходить. — Енвер бей, Дерна 29. липня“. Дата каже, що Енвер бей є недалеко місця, яке заняли Італійці.

ОРУЖЕ

всіх найновіших систем: дубельтівки, тридульні, штуцери, револьвери, бравнінги, пістолети, фльоберти і т. д. поручає найсвоєніші

Глядаю інструктора на село для уч. в VI кл. гімназ. — С. Борис в Хлівлях, п. Крученічі.

424(2)

Казочко уладжена

КАВАРНЯ „ВАРШАВА“

у ЛЬВОВІ, ПЛОЩА СМОЛЬКИ

в стилі парискої „Cafe de la Paix“. Сала маляхітова — сала гебанова, читальні — салі білярдові — незнана досі величавість і комфорт.

Щоденка від 8. год. вечеर кохцерт

САЛЬКОВОЇ КАНЕЛІ ПАРИСКОЇ.

О численні відвідин просить

412(10)

Франц Мошкович.

НЕВОРЯДНИЙ і НАЙДЕШЕВШИЙ МАГАЗИН
ТА АРТИСТИЧНО-ЮВІЛІРСКА РОБІТНЯ

ВОЛОДИСЛАВ БУШЕК

у ЛЬВОВІ, УЛ. АКАДЕМІЧНА ч. 26.

Поручав всяку біжутиєю, бриланті і дорогої каміні та годинники.

Заручини перестані і слюні обручки.

Товар першої якості.

— ЦІНИ ДУЖЕ НІЗКІ.
Замовлення місців і з провінції виконує ся тривко, артистично в означенні часів і можливо найдешевше.

403(10)

40 АМЕРИКИ КАНАДИ

найліпше перевозити

ЛІНІЯ КУНАРДА

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем 220 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 120 К за діти понизше 12 літ з погол. подат.

уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ:

Карпатия з Триесту 6. серпня.
Саксонія з Триесту 20. серпня.

Панонія з Триесту 27. серпня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскоріші і найвеличавіші пароходи на съвіті:

Любітанія, дні 17/8, 7/9, 18/9, 26/10.

Мавританія, 10/8, 31/8, 21/9, 22/10.

І. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безімні „герої“ і їх керівниця робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка) Львів 1910. мл. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Оповідання з рідної історії. Жовква 1911 8° ст. 190+XXXVI (-53 образки)+2 карти. — Ціна 2 К 20 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. м. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Історичні причини і т. д. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

Оповідання з рідної історії. Жовква 1911 8° ст. 190+XXXVI (-53 образки)+2 карти. — Ціна 2 К 20 с.

I. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безімні „герої“ і їх керівниця робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка) Львів 1910. мл. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. м. Шевченка у Львові, Ринок 10.

П. Т. Публіка скоче ласкаво попирати першу таку руску фірму, звертаючи ся до неї з цією довірою, з нашим обов'язком буде суміліно і точно П. Т. Публіку обслуговувати.

З правдивим поважаннем

М. Воловчук і К. Крижановський.

Адреса для Львова: М. Воловчук, Львів, ул. Ягайлонська 17.

ФАБРИКА ОРУЖЯ

I. Новотни, Прага

Генеральне заступство на Галичину і Буковину та богато заставлені склади в домі торгово-комісійним

Б. Машкович і Й. Лінднер

Львів, ул. Лонцького ч. 8.

Цінники і кошториси на бажані даром.

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.